

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten bestrijding van schade, overlast.

Aanvrager	Gemeente Hellendoorn
Aangevraagde activiteiten :	WNB Aanvraag Ontheffing soortenbescherming Roekenbeheer gemeente Hellendoorn
Datum ontvangst aanvraag :	17.06.2021
Locatie :	Nijverdalen, Haarle en Daarlerveen
Datum beschikking :	02.03.2022
Kenmerk :	D2022-02-002327
Zaaknummer :	2021-003187

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN BESTRIJDING VAN SCHADE, OVERLAST	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Overige zaken	8
B.5	Monitoring	8
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	9
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
C.1.1	Bevoegdheid	9
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
C.1.2	Procedure	9
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	9
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
C.1.3	Toetsingskader soorten	9
C.1.3.1	Wettelijke regels	9
C.1.3.2	Provinciaal beleid	9
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	11
C.2.2	Doel van het project	13
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	13
C.2.4	Periode	13
C.2.5	Onderliggende documenten	13
C.2.6	Aanvullende gegevens	14
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	14
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	14
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	17
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	21
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	21
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	22
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	22
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	22
C.3.2	Adviezen	23

C.3.2.1	Bespreking van adviezen.....	23
D.	SLOTCONCLUSIE	23

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN BESTRIJDING VAN SCHADE, OVERLAST

A.1 Aanvraag

Het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft namens de gemeente Hellendoorn een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb) bij ons ingediend. De ontheffingaanvraag is ingediend op basis van het *Activiteitenplan, Roekenbeschermingsplan Hellendoorn, 20-594, 6 juni 2021*. De ontheffingsaanvraag en het activiteitenplan hebben wij op 17 juni 2021² ontvangen.

Op 29 december 2021 hebben wij om aanvullende informatie verzocht. Op 7 februari 2022 heeft u ons aanvullende informatie gestuurd.

De aanvraag betreft het verplaatsen van roekennesten op verschillende locaties binnen de gemeente Hellendoorn. Hieronder geven wij onze beslissing weer.

A.2 Besluit

Wij verlenen u een ontheffing³ voor het verwijderen en verplaatsen van roekennesten in de gemeente Hellendoorn overeenkomstig de werkwijze zoals beschreven in het "Activiteitenplan, Roekenbeschermingsplan Hellendoorn, 20-594, 6 juni 2021". De ontheffing betreft verbodsbepalingen voor soorten uit de beschermingsregimes van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de Roek (*Corvus frugilegus*) opzettelijk te vernielen, te beschadigen en weg te nemen in de gemeente Hellendoorn.⁴

Voor het opzettelijk storen van roeken tijdens de activiteit heeft u geen ontheffing nodig omdat u geen verbodsbepaling overtreed. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek.⁵

Het volgende stuk van de aanvraag maakt onderdeel uit van dit besluit:

- Activiteitenplan, Roekenbeschermingsplan Hellendoorn, 20-594, 6 juni 2021.⁶

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 dag na verzending van dit besluit t/m 1 oktober 2026.

De motivering voor ons besluit is in *C. Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid Wnb

² Ons kenmerk D2022-02-002327

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid, Wnb

⁵ Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

⁶ Ons kenmerk D2022-02-002327

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Ecogroen, [REDACTED]

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

A handwritten signature in black ink, reading 'L. Wuijster' with a stylized flourish at the end.

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 2 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-02-002327). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁷, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (D2022-02-002327)

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

5. Bij een verplaatsactie worden alle meerjarige nesten van roeken verplaatst van de overlastlocatie naar de geschikte beheerlocatie zoals aangegeven in bijlage I, II of III.
6. Overgebleven takkenbossen van het oude nestmateriaal van roeken dienen ook verplaatst te worden naar de geschikte beheerlocatie zoals aangegeven in bijlage I, II of III.
7. Verplaatsacties van meerjarige nesten vindt plaats buiten het broedseizoen, in de periode 1 oktober tot 1 januari.
8. Nestbeginsels mogen ook verwijderd worden in de periode 1 januari tot 1 oktober, onder voorwaarde dat dit steeds gebeurt voordat nesten voltooid zijn.
9. Broedende roeken mogen niet worden verstoord.
10. In de beheerlocaties zoals aangegeven op de kaarten in bijlage I, II en III vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats waardoor potentiële broedlocaties van roeken vernield worden.

B.4 Overige zaken

11. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de roeken
12. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

B.5 Monitoring

13. Jaarlijks laat de gemeente Hellendoorn in de optimale periode, zoals vermeld in het kennisdocument Roek, de roekenpopulatie monitoren. De monitoring wordt uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2026. Het aantal nesten in de gemeente wordt geteld. Bij de monitoring wordt uitgegaan van de nulsituatie in 2021.
14. De gemeente Hellendoorn dient elk jaar voor 1 juli schriftelijk opgave te doen aan de provincie Overijssel bij meldpunt@overijssel.nl (t.a.v. het team PD-handhaving) van de resultaten van de monitoring (de monitoring vindt tot en met 2026 plaats).
15. Indien uit de resultaten monitoring blijkt dat de staat van instandhouding van de roek in de gemeente Hellendoorn in gevaar komt, kunnen wij deze ontheffing intrekken.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hellendoorn gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de roek zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Hellendoorn wil maatregelen kunnen treffen om de komende vijf jaar overlast van huidige en toekomstige roekenkolonies op haar bewoners te kunnen beheersen. Daarnaast wil de gemeente Hellendoorn de populatie roeken in haar gemeente beschermen.

Concreet houdt het aangevraagde project in dat op overlastlocaties roekennesten verwijderd worden en vervolgens naar speciaal daarvoor aangewezen en beschermde beheerlocaties verplaatst. Het verplaatsen van roekenkolonies door het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve beheerlocaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.¹⁴

De gemeente Hellendoorn kent meerdere kolonies van roeken die voor overlast zorgen bij buurtbewoners. De gemeente krijgt regelmatig klachten van bewoners die gaan over geluidsoverlast, vervuiling door uitwerpselen en ander vuil. Omdat roeken en roekennesten jaarrond beschermd zijn kunnen bewoners en de gemeente de overlast niet bestrijden zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming.

De gemeente Hellendoorn kreeg in 2015 een Flora- en faunawet ontheffing¹⁵ van het ministerie waarmee tot 2020 de overlast van roeken kon beheren. Deze ontheffing is inmiddels verlopen.

Het adviesbureau Ecogroen heeft in opdracht van Gemeente Hellendoorn een *roekenbeschermingsplan* opgesteld ter onderbouwing van de ontheffingaanvraag, om maatregelen te kunnen treffen om overlast door roeken tegen te gaan, en de roekenpopulatie binnen de gemeente op duurzame wijze te kunnen beschermen.

Voor een duurzame instandhouding van de roekenpopulatie in gemeente Hellendoorn en overlast bestrijding zijn in het roekenbeschermingsplan drie typen broedkolonies geformuleerd.

1. Overlastlocaties;
2. Beheerlocaties;
3. Gedooglocaties.

De bovengenoemde locaties zijn op kaartbeeld weergegeven in bijlage I, II en III van deze ontheffing.

Bij elk van de drie type locaties worden de kolonies op een specifieke manier beheerd. Hieronder kunt u lezen om welke specifieke wijze van beheren het gaat:

Ad.1. Overlastlocaties

Op overlastlocaties wordt ernstige overlast ervaren of is bij uitbreiding van de aanwezige roekenkolonie ernstige overlast te verwachten. De gemeente beoordeelt welke locaties onder deze categorie vallen op basis van het aantal (eventuele) klachten van burgers en een nadere inspectie van de situatie. Op overlastlocaties worden in het winterhalfjaar preventief de oude nesten verwijderd (met hoogwerkers), om te voorkomen dat de nesten in het broedseizoen weer roeken aantrekken. Op de meeste locaties is dat voldoende om te voorkomen dat de overlastlocatie zich verplaatst/uitbreidt richting een onwenselijke locatie.

Op plekken met hardnekkige of ernstige overlast kan het nodig zijn om ook nog in aanbouw zijnde nesten te verwijderen.

Het verplaatsen en verwijderen van roekennesten op overlastlocaties vindt alleen plaats buiten het broedseizoen, in de periode 1 oktober tot 1 januari. Daarna mogen nestbeginsels verwijderd worden in de periode 1 januari tot 1 oktober, onder voorwaarde dat dit steeds gebeurt voordat nesten voltooid zijn.

¹⁴ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

¹⁵ Kenmerk: FF/75/2015/056

Het verwijderen van meerjarige roekennesten vindt uitsluitend plaats onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis op het gebied van roeken.

Om hervestiging van roekennesten op overlastlocaties te voorkomen worden roeken verjaagd door gebruikmaking van een akoestisch alarm. Wanneer in de kolonie nesten voltooid zijn en/of eieren gelegd zijn, moet het verwijderen of verjagen onmiddellijk gestaakt worden.

Ad.2. Beheerlocaties

De gemeente definieert op grond van de observaties een aantal beheerlocaties binnen de gemeentegrenzen. Beheerlocaties zijn duurzaam geschikte broedlocaties voor roekenkolonies. Een beheerlocatie biedt geschikte nestbomen (eik, beuk, es, populier) en is eigendom van de overheid of organisaties voor natuurbeheer.

Een beheerlocatie wordt zoveel mogelijk op afstand van de woonomgeving gekozen. De beheerlocatie is bij voorkeur nabij een grootschalig weilandgebied en op afstand van graan, aardappelen en maïspercelen. Zo wordt getracht het foerageren door de roek zoveel als mogelijk samen te laten vallen met de belangen van de agrariër.¹⁶

In het kennisdocument en de soortenstandaard Roek wordt bovendien gesteld dat beheerlocaties bij voorkeur zo dichtbij mogelijk, maar zeker binnen een straal van 1.500 meter van de oorspronkelijke (overlast-)locatie moeten zijn gelegen.

Uiteindelijk zal het gros van de roeken in de gemeente Hellendoorn uiteindelijk broeden in gedoog- of beheerlocaties waar ze geen ernstige overlast veroorzaken en (mede daarom) ook niet verstoord worden.

A.3. Gedooglocaties

Naast beheer- en overlastlocaties is er nog een derde type locatie: gedooglocaties. Ze zijn vooralsnog niet problematisch (nog geen overlast), maar geschikt als beheerlocatie zijn ze ook niet. In de toekomst worden op dergelijke locaties problemen verwacht. Om die reden worden deze locaties gemonitord en gedooglocaties genoemd. Hier wordt vooralsnog geen actief beheer op gevoerd.

Actieve mitigatie

Om een daling in de populatiestand van roeken door het verwijderen van nesten te voorkomen, wordt in het roekenbeschermingsplan ingezet op *actieve mitigatie*.

Door roeken actief naar beheerlocaties te lokken door oude nesten en oud nestmateriaal aan te bieden, wordt er op actieve wijze voor gezorgd dat roeken er gaan broeden. Het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.¹⁷ Deze werkwijze is nieuw voor de gemeente Hellendoorn, en vond niet plaats onder de oude ontheffing van het ministerie.

Klachtenoverzicht en aard klachten

In de gemeente Hellendoorn zorgt op dit moment één kolonie bij de Godfried Bomansstraat in Nijverdal voor overlast. De naastgelegen basisschool en snackbar ervaren hier ernstige overlast door lawaai, uitwerpselen en vallend takkenmateriaal.

In de onderstaande tabel 1 staat een door de gemeente Hellendoorn aangeleverd overzicht van meldingen van roekenoverlast door burgers. De tabel bevat meldingen die digitaal zijn doorgegeven in het systeem van de gemeente.¹⁸

¹⁶ De gehanteerde criteria uit een rapport van CABWIM (Van Liere, 2007) zijn:

- De locatie moet voldoen aan de biotoop-eisen van de roek.
- De locatie wordt bij voorkeur gebruikt of is in het verleden gebruikt als broedlocatie.
- De locatie is bij voorkeur eigendom van een overheid of natuur behorende instantie.
- De locatie bevindt zich bij voorkeur in een gebied met veel grasland.
- De kolonie kan 200 broedparen of meer huisvesten.
- De locatie moet zich op tenminste 150 meter afstand van woonbebouwing bevinden, tenzij het gaat om een oude kolonie waarvoor van oudsher draagvlak bestaat onder omwonenden.
- De locatie moet op voldoende draagvlak kunnen rekenen in de omgeving.
- De locatie veroorzaakt geen hinder van openbare functies (begraafplaatsen, kerk e.d.).

¹⁷ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

¹⁸ Daarnaast krijgt de gemeente diverse telefonische meldingen van roekenoverlast die tot dusverre niet in het systeem werden geregistreerd, zoals de overlast van roeken in het dorp Haarle. Het registreren van telefonische

Tabel 1 Door gemeente Hellendoorn aangeleverd overzicht van overlastmeldingen over roeken.

Datum	Locatie	Plaats	Melding
26-8-2009	Kamille	Nijverdal	Kolonie die overlast veroorzaakte gedurende voorjaar 2009
25-9-2014	Kamperfoelie	Nijverdal	Verminderend woongenot door krijgsende roeken
18-3-2016	Dille Heemst	Nijverdal	
31-3-2016	Beethovenlaan	Nijverdal	wordt gebouwd aan grote roekenkolonie minsten 21 nesten.
31-5-2016	Beethovenlaan	Nijverdal	Lawaaioverlast van 's-morgens vroeg tot 's-avonds laat
3-6-2016	Bachlaan	Nijverdal	Overlast van honderden roeken/ kauwen die 's avonds achter de woning neerstrijken
2019	P.C. Stamstraat	Nijverdal	Veel overlast van roeken, poepen het schoolplein en de fietsen van de kinderen onder.
2019	Potgieterstraat	Nijverdal	Gigantisch veel last van een hele legio roeken die in de bomen zitten bij coop en sport-hal
9-3-2020	Potgieterstraat	Nijverdal	Veel last van roeken buurt van Watertoren hertenkamp
2-3-2021	Van Rijnweg	Haarle	Overlast van roeken nabij woning
8-3-2021	Potgieterstraat	Nijverdal	Veel last van roeken buurt G. Bomansstraat
23-6-2021	De Branderij	Nijverdal	Ontzettend overlast van roeken. Ze pikken de kitranden helemaal kapot
29-10-2021	G. Bomansstraat	Nijverdal	Overlast van roeken rondom de school. Roeken vallen kinderen aan en veroorzaken veel overlast

Zorgvuldig handelen

Roek

Bij het verplaatsen van de roekenkolonie wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteit van roek om verstoring in de meest kwetsbare broedperiode te voorkomen. De periode oktober tot en met januari is de relatief minst kwetsbare periode. In die periode worden de nesten niet gebruikt door de vogels. Roeken slapen dan in groepen in willekeurige hoge bomen. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Dit wordt bepaald door een deskundige op het gebied van roeken en wordt vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Overige broedvogels

Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van overige broedvogels. Voor alle (mogelijk) aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden die nesten van vogels verstoren of beschadigen buiten het broedseizoen dienen te worden gestart of uitgevoerd. De werkzaamheden mogen alleen uitgevoerd worden in het broedseizoen wanneer vooraf zeker is gesteld dat nestelende vogels ontbreken binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit gebeurt middels een inspectie vooraf door een ter zake kundige en wordt vastgelegd in een logboek van een ecologisch werkprotocol.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van de maatregelen is om de roekenpopulatie in gemeente Hellendoorn op duurzame wijze te behouden en beschermen, én om roekenoverlast aan te pakken.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor roeken van het verbod om nesten, opzettelijk te vernielen of te beschadigen en/of nesten weg te nemen¹⁹ en om deze vogels opzettelijk te storen²⁰.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2021 tot en met 1 oktober 2026.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

overlastmeldingen wordt momenteel vorm gegeven binnen de organisatie, zodat er een duidelijker en completer beeld ontstaat van de overlast die binnen de gemeentegrenzen wordt ervaren.

¹⁹ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²⁰ Art. 3.1, vierde lid Wnb

- Aanvraagformulier ontheffing Wet Natuurbescherming, Ecogroen, 17 juni 2021;²¹
- Activiteitenplan, Roekenbeschermingsplan Hellendoorn, 20-594, 6 juni 2021;²²
- Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Roek, gemeente Hellendoorn, 20-594, 7 februari 2022.²³

Verder zijn de volgende onderzoeken bij de beoordeling betrokken:

- Kennisdocument Roek, *Corvus frugilegus*, versie 1.0, juli 2017, BII12.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Op 29 december 2021 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 7 februari 2022, ontvangen.²⁴

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de roek bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Opzet onderzoek

Op basis van literatuurgegevens (o.a. NDFF 2021, Waarneming.nl en Sovon 2021 en monitoringsgegevens van de gemeente van de vorige Flora en faunawet ontheffing²⁵) is een kaart gemaakt met alle bekende locaties van roekenkolonies in de gemeente Hellendoorn. Daarna is er op 1 maart 2021 een veldbezoek van een ecooloog van Ecogroen geweest. Tijdens het veldbezoek zijn alle bekende nestlocaties in de gemeente Hellendoorn bezocht om te beoordelen of de locaties nog in gebruik zijn. Daarnaast zijn mogelijke nieuwe locaties in kaart gebracht door waarnemingen van de NDFF, waarneming.nl en Sovon langs te gaan. Hierbij lag de focus op nest indicatieve waarnemingen uit de periode 2011-2021. Bij alle locaties is het aantal nesten geteld.

Aan de hand van deze gegevens is een kaart gemaakt met alle bekende locaties van roekenkolonies in de gemeente Hellendoorn.

Gedoog- en beheerlocaties

Gedurende het veldbezoek is een beoordeling gedaan van de gedoog- en beheerlocaties. Hierbij is gekeken naar de geschiktheid van de locaties als broedgebied voor roek en of de locaties nog classificeren als gedoog- of beheerlocatie, of inmiddels tot een ander type locatie gerekend kunnen worden. In overeenstemming met Gemeente Hellendoorn is vervolgens een geactualiseerde beheerkaart gemaakt.

Ecogroen geeft aan dat uit de beoordeling van de beheerlocaties blijkt dat deze zowel kwantitatief als kwalitatief meer dan voldoende zijn om als nestlocaties van verplaatste roekennesten uit de overlastlocaties te dienen.

De beheerlocaties zijn door Ecogroen beoordeeld op geschiktheid voor roeken. Alle beheerlocaties bestaan uit houtopstanden met volwassen, sterk vertakkende loofbomen, vooral zomereik, populier en beuk. Al deze boomsoorten zijn geschikt als nestlocatie voor roek. Gewone es is lokaal aanwezig binnen enkele beheergebieden, maar is geen dominante soort in het bomenbestand.

²¹ Ons kenmerk 2021-003187

²² Ons kenmerk 2021-003187

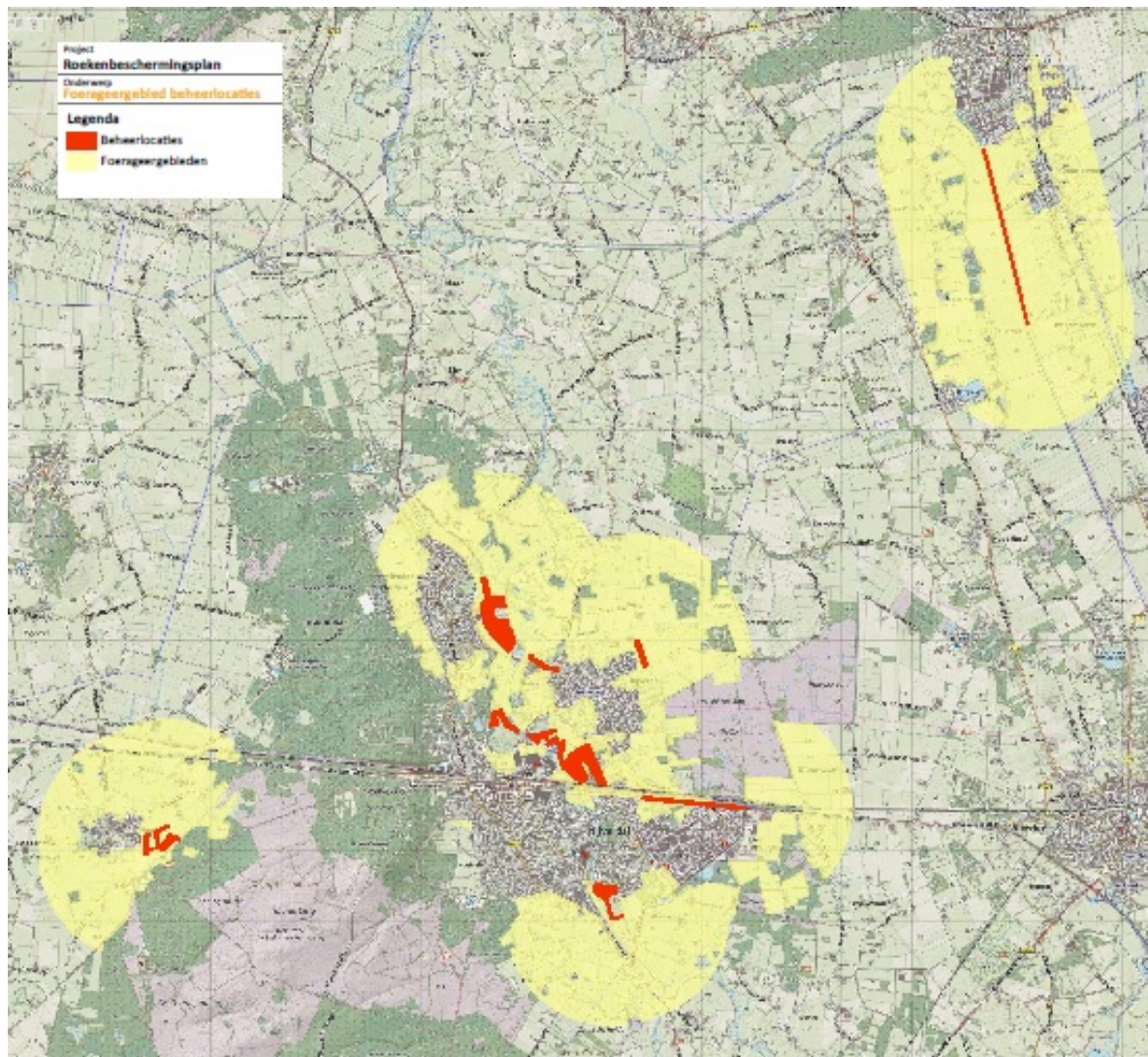
²³ Ons kenmerk 2021-003187

²⁴ Ons kenmerk 2021-003187

²⁵ kenmerk: FF/75/2015/056

Alle *overlastlocaties* tezamen beslaan een oppervlak van **10 hectare**.²⁶ De aangewezen *beheerlocaties* (zie bijlage I, II en III) bieden met iets meer dan **80 hectare** aanzienlijk meer potentiële nestlocaties voor roek. Er zijn op dit moment rond de 22 nesten op probleemlocaties, en er zijn minimaal 687 voor roeken geschikte bomen in de beheergebieden. Uit onderzoek blijkt dat dit meer dan voldoende compensatie is.²⁷

Hieronder staat ter informatie een overzicht van alle aangewezen beheerlocaties (rood) met bijbehorende geschikte foerageergebieden (geel).

Kaart met foerageergebieden van roeken bij aangewezen beheerlocaties.

²⁶ Het merendeel van deze overlastlocaties is op dit moment echter niet meer in gebruik door roek.

²⁷ Tijdens een vierjarig onderzoek naar roekenkolonies in Noord-Drenthe werden gemiddeld 2,9 nesten per boom geteld, waarbij de spreiding varieerde van 1 tot 22 nesten. Meer dan de helft van alle roeken nestelden in bomen met vijf of meer nesten. (bron: Venema, P. (1995). *Samen in de top: enkele roekenkolonies Corvus frugilegus onder de loep*. Drentse Vogels 8: 97-100.)

Het aantal bomen van twee beheerlocaties waarvan het exact aantal bomen bekend is, plus de schatting van het aantal bomen op twee andere beheerlocaties betreft 687 voor roeken geschikte bomen. Rekenend met het gemiddelde van 2,9 nesten per boom, bieden de beheerlocaties ruimte aan 1855 nesten. Dit is ruimschoots meer dan de enkele nesten die in 2021 werden aangetroffen op de overlastlocaties. Omdat ook nog zes andere beheerlocaties aanwezig zijn, waar ook ruim voldoende geschikte houtopstanden aanwezig zijn, wordt gesteld dat de beheerlocaties plek bieden aan een overvloed aan voor roeken geschikte nestbomen. Ruimschoots meer potentiële nestlocaties dan het aantal te verplaatsen nesten.

Ook van belang is dat de beheerlocaties in het bezit van gemeenten (de overheid) of een natuurorganisatie zijn. Hierdoor is de continuïteit van de nestelgelegenheden van de roekenkolonie gewaarborgd. Hieronder is per locatie aangegeven wie de eigenaar is:

Beheerlocatie	Eigenaar
Haarle	Vereniging tot het behoud van Natuurmonumenten in Nederland
Daarlerveen Stouwweg	Gemeente Hellendoorn
Hellendoorn gebied Koemaste	Stichting Landschap Overijssel
Hulsen Tjhuizerve	Gemeente Hellendoorn
Hulsen Buizerdweg	Gemeente Hellendoorn
Nijverdal gebied Eversberg	Gemeente Hellendoorn en Stichting Landschap Overijssel
Nijverdal gebied waterzuivering	Gemeente Hellendoorn en Stichting Landschap Overijssel
Nijverdal gebied Sportlaan/ Duivecatelaan	Gemeente Hellendoorn
Nijverdal gebied rondom sportvelden Groot-Lochter	Gemeente Hellendoorn en Stichting Landschap Overijssel
Nijverdal Wierdensestraat	Gemeente Hellendoorn en de Staat

De gemeente geeft aan dat de beheerlocaties allen groenlocaties zijn waar in de komende beheerplanperiode geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien. De functionaliteit van de gebieden als beheerlocatie zal daarom de komende vijf jaar niet wijzigen. Daarnaast wordt in de digitale beheerdatabank van de gemeente (iAsset) opgenomen welke gebieden zijn aangewezen als beheerlocatie voor de roeken. Mocht hier groenbeheer aan de bomen nodig zijn, bijvoorbeeld voor de veiligheid, dan weten de uitvoerders dat ze rekening moeten houden met potentiële verstoring rondom de nestlocaties.

Overlastlocaties

In de periode 2016-2020 heeft de gemeente jaarlijkse tellingen verricht van nesten op de bekende overlastlocaties. De huidige en voormalige overlastlocaties zijn in maart 2021 zowel door Ecogroen als door de gemeente bezocht om te controleren of, en zo ja, hoeveel roekennesten aanwezig zijn.

Conclusie

De inventarisatiegegevens zijn door Ecogroen geactualiseerd in maart 2021. Daarnaast heeft gemeente Hellendoorn in de periode 2016-2021 jaarlijkse tellingen verricht van nesten op de bekende overlastlocaties. Ook zijn alle gedoog- en beheerlocaties bezocht en geactualiseerd op kaart uitgewerkt (zie bijlage I, II en III). Hierbij is gelet op de aan- of afwezigheid van kolonies en de geschiktheid van de locatie voor roekenkolonies. De gegevens van roekenkolonies binnen de gemeente Hellendoorn zijn daarom zo volledig en actueel als mogelijk.

Nestlocaties (roekenkolonies)

In de gemeente Hellendoorn zijn in 2021 vijf locaties met roekennesten bekend (zie tabel hieronder):

Tabel Overzicht van verwijderde (in zwart) en getelde nesten (in rood) per locatie in de periode 2016-2021. In de jaren dat locaties zijn aangepakt zijn de tellingen verricht na het verwijderen van nesten.

Naam	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Overlastlocaties						
Parkeerplaats Grotestraat Noord	8	10				
Parkeerplaats Jumbo		25 (2)	2	(0)		
Kamperfoelie	2	(2)		(0)		
Dille/ Heemst	8	3 (3)	2	(2)		(1 á 2)
Dille/ Kamille			4			
Beethovenlaan		(6)	8	5 (6)	11 (1)	(1 á 2)
Vondelstraat		10	(2)	4	(2)	(1)
Godfried Bomansstraat		(11)	3 (1)	(7)		(10-12)
WMA v. Rijnweg, Haarle					3	
Beheer- en gedooglocaties						
Fietscrossbaan				(9)		
Molenweg, Haarle						(5)

Omgevingscheck

Van roeken is bekend dat er soms flinke verschuivingen optreden in aantallen en verspreiding van kolonieplaatsen. Hierbij houden ze zich niet aan gemeentegrenzen. Mogelijk is een deel van de onder de vorige ontheffing verjaagde kolonies uitgeweken naar omliggende gemeenten zoals Raalte en Wierden. Beide genoemde gemeentes kennen grote kolonies van roeken (NDFF, 2021).

Onze beoordeling onderzoek

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de Roek uitgevoerd. In 2021 twee gerichte veldbezoeken gedaan, waartussen meer dan tien dagen zaten. De eerste telling is gedaan een ecologisch adviseur van het adviesbureau Ecogroen en de tweede telling door medewerkers van de gemeente. Op basis van voorschriften uit de vorige ontheffing die door het ministerie verleend was heeft de gemeente Hellendoorn de roekenpopulatie jaarlijks gemonitord in de periode 2016-2021.

De tellingen zijn gedaan voordat er blad aan de bomen zat. Ook is er gekeken naar potentieel geschikte broedlocaties.

Tijdens de inventarisatie is gekeken waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Zo is door Ecogroen vastgesteld dat er binnen een straal van 1500 meter van het beheergebied voldoende geschikt foerageergebied is.

Er is door Ecogroen (en aangevuld door de gemeente Hellendoorn) voldoende onderzoeksinspanning verricht, en het uitgevoerde onderzoek is voldoende om de aanwezigheid van nesten, rustplaatsen, alternatieve broedlocaties en foerageergebieden te kunnen bepalen.

Het gebruik van roekennesten kan volgens het kennisdocument Roek (BIJ12 2017) worden aangetoond door het uitvoeren van twee gerichte veldbezoeken in de periode van 15 maart tot 10 mei. Dit is de periode waarin de nesten worden gemaakt en vogels gaan broeden. Er moet in ieder geval één telling plaatsvinden in de tweede of derde week van april. Tussen de tellingen moeten minstens tien dagen zitten.

De wijze van onderzoek door de gemeente en Ecogroen wijkt iets af van hetgeen in het kennisdocument Roek voorgeschreven wordt. Op 1 maart 2021 (i.p.v. 15 maart) heeft een ecooloog van Ecogroen een veldbezoek uitgevoerd. En eind maart 2021 heeft de gemeente Hellendoorn de jaarlijkse telling uitgevoerd bij de bekende overlast locaties. Het kennisdocument Roek geeft aan dat eigenlijk ook één telling plaats moet vinden in de tweede of derde week van april. Dat is niet gedaan. Echter de gemeente Hellendoorn heeft in de periode 2016-2021 ook nog langjarig de verschillende roekenkolonies gemonitord ten behoeve van de vorige ontheffing.

Beide veldbezoeken in 2021 in combinatie met de historische tellingen van 2016 t/m 2020 zijn volgens ons voldoende om aan te tonen welke roekennesten in de gemeente Hellendoorn gebruikt worden om te broeden. Wij kunnen daarom met de onderzoeksmethodiek instemmen.

Ook is er onderzoek gedaan naar potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) voor de roeken. Om na te gaan waar uitwijklocaties voor roeken liggen, zijn potentiële beheerlocaties in beeld gebracht. In het kennisdocument Roek (BIJ12 2017) wordt gesteld dat beheerlocaties bij voorkeur zo dichtbij mogelijk, maar zeker binnen een straal van 1.500 meter van de oorspronkelijke locatie moeten zijn gelegen. Beheerlocaties moeten voldoen aan diverse eisen, zoals de juiste boomsoort en -hoogte, de juiste omvang (om het aantal nesten te compenseren), weinig verstoring en geen roofvogelnesten in de directe omgeving. Tevens dient minimaal 1,5 hectare vochtig en bemest bouw- en/of grasland per broedpaar aanwezig zijn binnen een straal van 1.500 meter. De potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) en de bijhorende foerageergebieden zijn op kaart vastgelegd (zie blz. 15 van deze ontheffing). Uit deze kaart kan opgemaakt worden dat binnen een straal van 1500 meter van overlastlocaties altijd een beheerlocatie gekozen is.

Wij kunnen instemmen met de vaststelling van de beheerlocaties.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Om schade aan de roekenstand door de voorgenomen maatregelen tegen roekenoverlast in de gemeente Hellendoorn te voorkomen, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Hieronder worden de noodzakelijke mitigerende maatregelen beschreven die genomen moeten worden voorafgaand aan en/ of tijdens de werkzaamheden. Ook wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het leefgebied te beschermen.

De door Ecogroen beschreven mitigerende maatregelen zijn gebaseerd op het Kennisdocument Roek (BIJ12, 2017), de soortenstandaard Roek (RvO, 2014) en expert judgement, en is aangepast op deze specifieke situatie.

Verplaatsen nesten

De aanwezigheid van (oude) nesten speelt een belangrijke rol bij de keuze van de locatie waar roeken willen gaan broeden. Vanaf november bezoeken de vogels de oude nestlocaties, in voorbereiding op het nieuwe broedseizoen.

Volgens de soortenstandaard Roek (RvO 2014) is het bij een grotere kolonie van meer dan tien nesten, ook noodzakelijk om tien meerjarige nesten te verplaatsen naar een geschikte beheerlocatie. Het verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.²⁸

Afhankelijk van de geschiktheid en bereikbaarheid van de nesten op overlastlocaties wordt een zo groot mogelijk aantal nesten van de betreffende overlastlocatie voorzichtig verplaatst naar de alternatieve beheerlocatie. Op de beheerlocaties worden de her te gebruiken nesten opnieuw in de bomen bevestigd met behulp van een hoogwerker.

De achtergebleven nesten op overlastlocaties worden, indien bereikbaar, met een hoogwerker/klimmer in de periode oktober tot en met januari verwijderd. De nesten worden uit de bomen getrokken en vallen op de grond, waarna de losse takken direct worden opgeruimd. Na het verplaatsen en verwijderen zijn er geen nesten meer aanwezig op de betreffende overlastlocatie.

Wellicht is het uiteindelijk niet mogelijk om de bestaande nesten in zijn geheel uit de bomen te halen en op (een) geschikte alternatieve locatie(s) te plaatsen. Als alternatief wordt oud nestmateriaal in de bomen van de beheerlocatie opgehangen zodat het oude nestmateriaal als basis kan dienen voor een nieuw nest.

In alle bovengenoemde gevallen wordt een ecologisch deskundige ingeschakeld met kennis op het gebied van roeken om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

Snoeien bomen

Op overlastlocaties waar roeken blijven terugkeren worden bomen - indien praktisch uitvoerbaar - in de periode oktober tot en met januari zodanig gesnoeid dat het voor roeken onaantrekkelijk wordt om er nieuwe nesten te bouwen.

Verjagen van roeken

Na het succesvol verplaatsen en verwijderen van nesten op overlastlocaties worden terugkerende roeken actief verjaagd, om te verhinderen dat roeken zich opnieuw vestigen op de oude broedlocatie. Het verjagen gebeurt gedurende de maanden februari, maart en april, met uitloop naar mei-juni, voornamelijk in de vroege ochtend en late namiddag. Het verjagen gebeurt door regelmatig een akoestisch alarm te laten klinken.

Daarnaast wordt hervestiging verder ontmoedigd door stelselmatig en tijdens de gehele broedperiode (van februari tot eind juni en vaak meerdere jaren achtereenvolgend) nesten in aanbouw te verwijderen. In alle gevallen wordt een ecologisch deskundige met kennis op het gebied van roeken ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

Lokken

De roeken worden allereerst gelokt door het plaatsen van de oude nesten op de nieuwe alternatieve locatie bij de meest nabijgelegen beheerlocatie. Daarnaast worden de vogels gelokt door het aanbieden van nestmateriaal uit de oude kolonie. Dit materiaal vormt een goede basis voor roeken om een nieuw

²⁸ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

nest op te bouwen. Verder hebben eventueel aanwezige roekenkolonies op de beheerlocaties (zoals bij de Molenweg te Haarle) een aantrekkende werking op de vogels.

Monitoring en evaluering

Na een eventuele verplaatsing of ingreep bij een roekenkolonie wordt gemonitord of de populatie van roek in gemeente Hellendoorn standhoudt. Deze monitoring wordt uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van roeken. Na elk broedseizoen vindt vervolgens een evaluatie plaats over de resultaten en genomen maatregelen. Op basis van deze evaluatie kan het plan worden bijgesteld dan wel ongewijzigd worden voortgezet.

Voorgesteld wordt om de monitoring (zoals die onder de vorige ontheffing gebruikelijk was) voort te zetten. De monitoring bestaat uit het volgende:

1. Jaarlijkse nestentellingen (alle kolonies, ook op privégrond) in de tweede week van april.
2. Noteren van aantallen verwijderde en geplaatste nesten per overlastlocatie.
3. Jaarlijkse terugkoppeling van resultaten aan het bevoegd gezag (Provincie Overijssel) met uitgewerkte evaluatie van de staat van instandhouding, succes van beheersing en aanbevelingen voor aanpassing van de methode.

Ons oordeel

Afhankelijk van de geschiktheid en bereikbaarheid van de nesten in de overlastlocaties worden -indien mogelijk- alle nesten voorzichtig verplaatst naar de alternatieve beheerlocaties. Op de beheerlocatie worden de her te gebruiken nesten opnieuw in de bomen bevestigd. Indien het niet mogelijk is om alle bestaande nesten in zijn geheel uit de bomen te halen en op geschikte alternatieve locaties te plaatsen, kan als alternatief bossen met oud nestmateriaal in de bomen van de beheerlocatie zodanig worden opgehangen dat zij als basis kunnen dienen voor een nieuw nest.

De nog aanwezige nesten op de overlastlocaties worden -indien bereikbaar- met een hoogwerker/klimmer in de winterperiode verwijderd. De nesten worden uit de bomen getrokken en vallen op de grond, waarna de losse takken worden opgeruimd. Na verplaatsen zijn er geen nesten meer aanwezig op deze locatie.

De roeken worden allereerst gelokt door het plaatsen van de oude nesten op de nieuwe beheerlocatie. Daarnaast worden de vogels gelokt door het aanbieden van nestmateriaal uit de oude kolonie. Indien er al een aanwezige roekenkolonie op de beheerlocatie is, heeft dit een aantrekkende werking op de vogels.

Om te verhinderen dat roeken op de oude broedlocatie terugkeren worden zij verjaagd. Dit gebeurt gedurende de maanden februari, maart en april, met uitloop naar mei-juni, voornamelijk in de vroege ochtend en late namiddag. Het verjagen gebeurt door het regelmatig afspelen van angstkreten van roeken en produceren van harde knallen.

Hervestiging wordt voorkomen door stelselmatig en tijdens de gehele broedperiode (van februari tot eind juni en vaak meerdere jaren achtereenvolgend) nesten in aanbouw te verwijderen. In alle gevallen wordt een roekendeskundige ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen en om toezicht te houden op de uitvoering.

De bomen in de overlastlocaties waarin zich nesten bevonden kunnen, indien mogelijk en wenselijk, zodanig gesnoeid worden dat het voor roeken onaantrekkelijk wordt om er nieuwe nesten te bouwen. Indien er buiten en in de kwetsbare periode van de Roek gewerkt wordt gaat er geen broedsel van de Roek verloren. Indien er wel in kwetsbare periode van de Roek gewerkt wordt en er vindt een begeleiding van het proces plaats door een ecoloog. Op deze wijze gaat er geen broedsel van de Roek verloren.

Om een daling in de populatiestand van roeken door het verwijderen van nesten te voorkomen, wordt ingezet op *actieve mitigatie*. Door roeken actief naar beheerlocaties te lokken door oude nesten en oud nestmateriaal aan te bieden, wordt er op actieve wijze voor gezorgd dat roeken er gaan broeden. Het

verplaatsen van oude nesten naar alternatieve locaties in de omgeving is in Nederland vaker succesvol uitgevoerd.²⁹ Deze 'actieve werkwijze' is nieuw voor de gemeente Hellendoorn. Hij vond namelijk niet plaats onder de oude Flora- en faunawet-ontheffing van het ministerie.

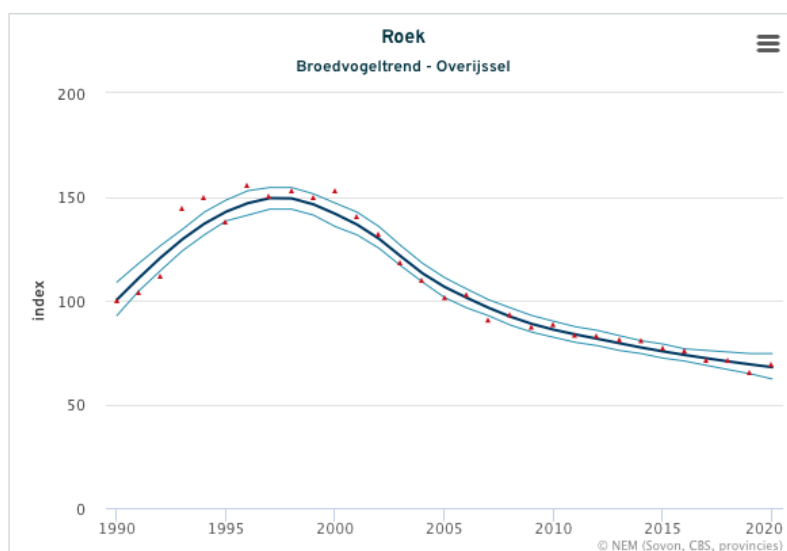
De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals hierboven beschreven, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de roeken. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de roeken zoveel mogelijk geminimaliseerd.

Om dit te borgen hebben wij voorschrift 5, 6, 7, 8, 9 en 10 opgenomen.

Staat van instandhouding

In Nederland komt de Roek plaatselijk algemeen voor in het noorden, oosten en zuiden van ons land. Het zwaartepunt ligt in de laaggelegen delen van de zandgronden en in rivier- en beekdalen. In Overijssel komen grote kolonies voor in de omgeving van de IJssel, Vecht, Regge en Reest. (bron: Sovon.nl) Uit jaarlijkse tellingen van roekenkolonies blijkt dat roeken in toenemende mate in kleine kolonies gaan broeden (bron: NEM, Sovon). Roek kende in de periode 1990-2000 in Overijssel een significante toename van minder dan vijf procent per jaar. Na 2000 tot 2020 is het aantal weer afgenomen. Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Broedvogeltrend

Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (kolonies en zeldzame broedvogels). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn).

vanaf 1990

Het Ecologisch adviesbureau geeft in haar Roekenbeschermingsplan aan dat, gelet op de ruime hoeveelheid alternatieve nestgelegenheid in de vorm van vitale bomen met voldoende zijtakken in de beheergebieden die in de nabijheid van de overlastgebieden liggen, er voldoende alternatieve nestelgelegenheden zijn.

Ondanks de afgenomen populatie broedende roeken in Overijssel komt de staat van instandhouding door het verplaatsen van roekennesten in de overlastgebieden niet in gevaar omdat:

- 1.) de ruime hoeveelheid alternatieve nestgelegenheid in de vorm van vitale bomen in de beheergebieden die in de directe omgeving van de overlastgebieden liggen;
- 2.) het vermogen van de soort om snel nieuw leefgebied in gebruik te nemen;
- 3.) het behoud van optimaal foerageergebied; en,

²⁹ Coenen, M. & R. van Meel (2016). Roekenbeschermingsplan Gemeente Beek. Rapport 16-839RP13092016RvM Ducot Engineering & Advies BV, Roermond.

- 4.) het treffen van extra mitigerende maatregelen die aantoonbaar bewezen zijn bij het verplaatsen van nesten.

Mede omdat broedsels van roeken niet zullen worden verstoord, is het aannemelijk dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Roek. Wij kunnen instemmen met deze conclusie.

Om een vinger aan de pols te houden moet de gemeente tot en met 2026 een monitoring uitvoeren. Bij de monitoring wordt uitgegaan van de nulsituatie in 2022.

Om dit te borgen hebben wij voorschrift 11, 12, 13, 14 en 15 opgenomen.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

Door het verwijderen van roekennesten op overlastlocaties in de gemeente Hellendoorn, en het verstoren van toekomstige nestbouwopgingen worden in totaal rond de 17 gebruikte nestlocaties vernietigd.

Volgens ons beleid en het Kennisdocument van BIJ12 zijn nesten van roeken jaarrond beschermd.³⁰ Als motivering voor de jaarrond bescherming wordt gegeven: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.³¹

De Wet natuurbescherming geeft aan dat het verboden is opzettelijk nesten en rustplaatsen van vogels te vernielen of te beschadigen (artikel 3.1 lid 2). Ook is het verboden roeken opzettelijk te verstoren indien daardoor de staat van instandhouding in het geding is (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Voor beide bovengenoemde verboden kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen (artikel 3.3 lid 1)

Roeken die op eieren of jongen broeden mogen niet verstoord worden, omdat daardoor jonge vogels gedood kunnen worden en eieren vernield kunnen worden. Dit is verboden bij wet en kan van wezenlijke invloed zijn op de staat van instandhouding van de roek, omdat roekenjongen gedood worden en het broedsel niet tot volwassenheid komt.³²

Voor het opzettelijk storen van roeken tijdens de activiteit (verplaatsen roekennesten) heeft u geen ontheffing nodig, omdat u geen verbodsbepaling overtreed. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek.³³

Voor uw activiteit heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project.

Bewoners uit de directe omgeving van de overlastlocaties hebben sinds het jaar 2000 diverse overlastmeldingen gedaan bij de gemeente Hellendoorn. De meldingen variëren van lawaai-overlast, vervuiling, verstoring van de nachtrust tot psychische klachten. Overlast is vooral aanwezig in de vorm van uitwerpselen en takken op straat, voetpaden en parkeerplaatsen en geluidsoverlast (van 's morgens 5.00 uur tot 's avonds 23.00 uur). Uitwerpselen veroorzaken in ernstige mate gladheid en ook takval levert risicovolle situaties op voor met name voetgangers en fietsers in straten en parken. In het broedseizoen liggen er met regelmaat dode (jonge) roeken in de straat en in het park die uit het nest gegooid worden of zijn gevallen. Deze kadavers leiden naast stankoverlast tot ernstige aantasting van de hygiëne.

De gemeente kan niet meer aan haar zorgplichten voldoen om parken en de straten onder deze kolonies schoon te houden en wordt hierdoor nalatigheid verweten.

Er zijn geen haalbare alternatieven denkbaar, behalve het verplaatsen van de kolonie, om te voorkomen dat de roeken de voorgenoemde ernstige overlast veroorzaken.

³⁰ Kennisdocument Roek, *Corvus frugilegus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 (blz.3)

³¹ Kennisdocument Roek, *Corvus frugilegus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 (blz.35)

³² Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

³³ Art. 3.1, vierde lid Wnb jo. Art. 3.1, vijfde lid

Uit het onderzoek van Ecogroen blijkt dat de geselecteerde beheerlocaties duurzaam zijn vanwege de aard en de levensverwachting van de bomen. Vanwege de afwezigheid van woningen op korte afstand van de kolonie is hier ook de minste overlast voor bewoners te verwachten.

De werkwijze wordt afgestemd op de aanwezigheid van Roek en overige algemene broedvogels en hun seizoencyclus. Er is geen hanteerbare werkwijze denkbaar die voor de beschermde soorten gunstiger zou kunnen uitpakken.

De planning van de werkzaamheden wordt aangepast aan de seizoencyclus van specifiek de roek waarvoor ontheffing wordt aangevraagd en overige algemene broedvogels. Het hanteren van een andere planning heeft geen voordelen.

Wij kunnen met deze redenering instemmen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De ontheffing voor de roek is aangevraagd in het wettelijk belang: 'ter bescherming van flora of fauna'.³⁴

Door de aanhoudende ernstige overlast wordt gevreesd dat burgers het recht in eigen hand nemen en de roeken met alle mogelijke middelen proberen te verjagen. Volgens de gemeente kunnen de roekenkolonies op de overlastlocaties daarom leiden tot onvoorziene en ongeoorloofde schade aan de roekenpopulatie.

Het verplaatsen van de kolonie naar de beheerlocaties levert een aantal voordelen op in het belang van de bescherming van roeken:

- Broeden op een relatief rustige plek, geen kans op menselijke verstoring;
- Aansluiten bij bestaande kleine kolonies en mogelijkheden voor groei van de populatie;
- In de omgeving van de beheerlocaties liggen binnen 1500 meter foerageergebieden.

De potentiële uitwijklocaties (beheerlocaties) en de bijhorende foerageergebieden die aan de bovenstaande drie punten voldoen, zijn op kaart vastgelegd. De beheerlocaties bevinden zich allemaal op het grondgebied van de gemeente, de staat of natuurorganisaties. De gemeente heeft de betreffende locaties in een digitaal systeem vastgelegd als zijnde 'roekenbeheer locatie'. De beheerlocaties zijn allen groenlocaties waar in de komende beheerplanperiode geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn voorzien, en uitvoerders weten dat ze in de beheergebieden rekening moeten houden met mogelijke verstoringen rondom nestlocaties.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang (ter bescherming van fauna) voldoende is aangetoond. Er is namelijk sprake van dat roekenkolonies die ernstige overlast veroorzaken verplaatst worden naar een rustige locatie waar al roekenkolonies aanwezig zijn en voldoende nieuwe nestelbomen. Mede omdat aangetoond is er foerageergebied in de directe omgeving is. Daarnaast is op deze nieuwe locatie geen kans op (ongeoorloofde) verstoring van nestelende en broedende roeken.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb³⁵ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³⁶. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

³⁴ Art. 3.3, vierde lid, onder b. 4°. Wnb.

³⁵ Art. 1.10, derde lid Wnb

³⁶ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hellendoorn zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben geen advies toegezonden.

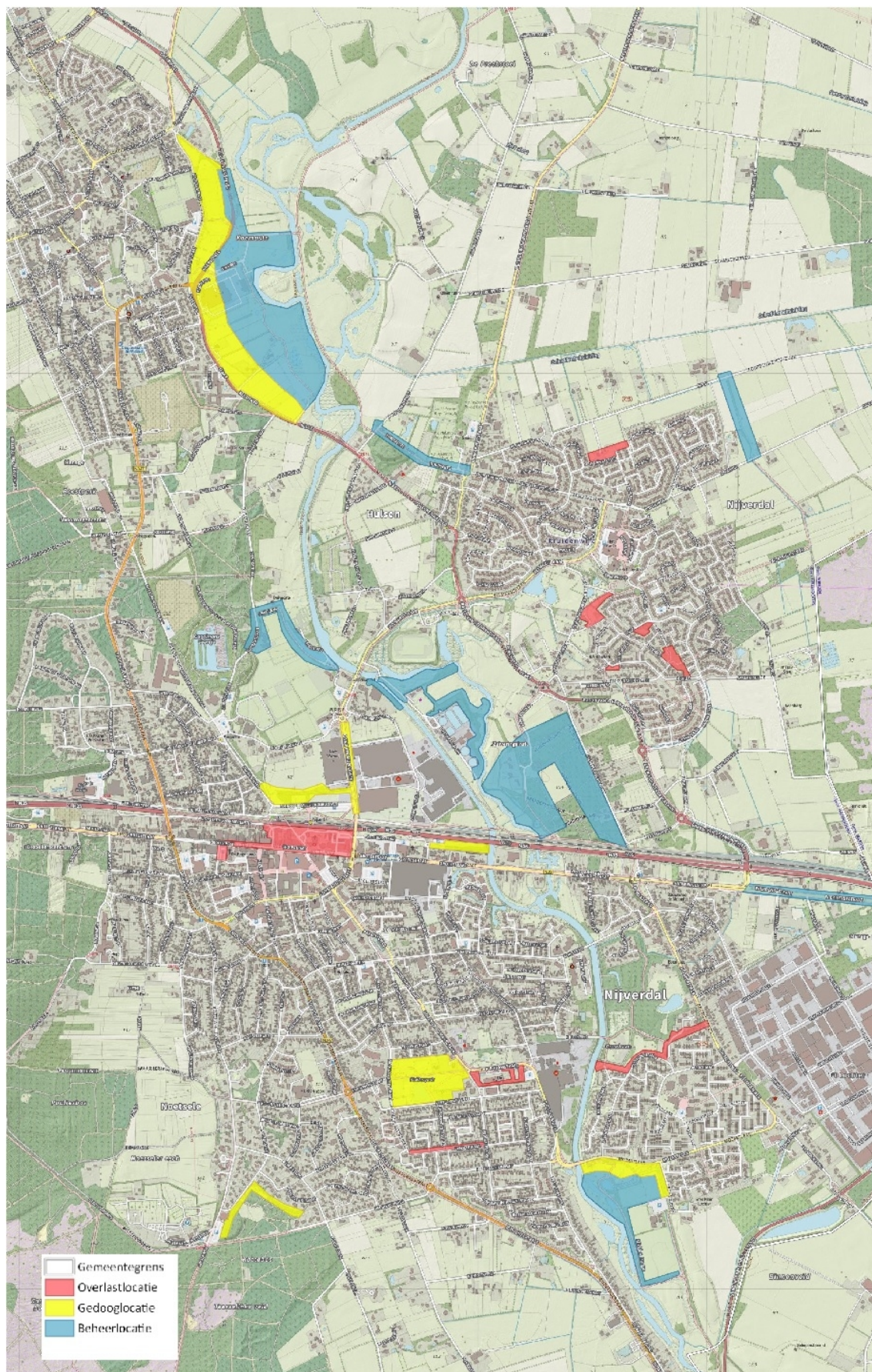
D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten van roeken te verplaatsen en te vernielen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. Voor het opzettelijk storen van roeken tijdens de activiteit is geen ontheffing nodig omdat er geen verbodsbepaling overtreden wordt. Deze storing is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de roek. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE I

Overlastlocaties, gedooglocaties en geschikte beheerlocaties Nijverdal

BIJLAGE II
Overlastlocaties en geschikte beheerlocaties Haarle

BIJLAGE III
geschikte beheerlocatie Daarlerveen

